

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радамі!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 138 ◆ П'ятниця, 19 липня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

Жнива-91

ДОВГА КЛАДКА ЧЕРЕЗ ФРОНТИ

— Тату, чому ми півику без війни, а наші жива схожі на битву з фронтами, атратами, пожесами...

— Мо' тому, що тримало село на своїх плечах величезну військову армію, ще й бюрократ, годувало. І мовчало! А тепер заговорили, і всі побачили — шкарпеток комбайнеру немає, сорочки немає для шофера... Одне слово, більше нема, ніж є. А треба ж! Правда, можна й тепер більше діла робити і менше говорити...

(Закінчення на 9-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

П АМБУРЗЬКИЙ союз «Допомога дітям і жертвам Чорнобиля», створений восени минулого року з ініціативи бізнесмена Герхарда Клеппера, зібрав необхідну суму пожертвувань і закінчує приготування до приїзду близько 1000 радянських дітей, які зможуть провести кілька тижнів шкільних канікул у Німеччині, повідомили його представники на прес-конференції, яка відбулася 17 липня в Берліні. Союз установив добрі контакти з авіаційною частиною Західної групи військ. На її літаках дітям України відправлено медичне обладнання, ліки, продукти харчування на сотні тисяч марок.

Для фінансування гуманітарних акцій союз проводить благодійні концерти, спортивні змагання, всі збори від яких йдуть у фонд подання допомоги дітям Чорнобиля.

3 УСТРІЧАМИ з Головою Ради Міністрів Італії Джуліо Андреотті і Прем'єр-міністром Канади Брайаном Малруні Президент СРСР М. Горбачов завершив учора серію зустрічей з лідерами провідних індустриальних країн.

Його переговори з главами держав і урядів країн «великої сімки» згідно з поширеною тут думкою, виявились дуже продуктивними. Врегульовано останні радянсько-американські розбіжності при підготовці до підписання Договору про скорочення стратегічних наступальних озброєнь, і вже відомо, що наприкінці липня або на початку серпня президент США Джордж Буш приїде в СРСР. На прес-конференції Прем'єр-міністр Великобританії Джон Мейндор оголосив про рішення швидко сім'ю активізувати розвиток економічного співробітництва з Радянським Союзом.

П РОТЯГОМ двох днів на Львівщині перебував перший секретар ЦК Компартії України С. Гуряно. Цей приїзд, як відзначив він на прес-конференції у Львівському обкомі, не викликаний особливими обставинами, а планувався давно. Зараз закінчується розробка проекту програми Компартії України, яка прийматиметься вперше. Хотілося б закрити деякі пролозиці з думками комуністів Львівщини, тим паче, що тут є ветерани партії, котрі жили і працювали в умовах іншого соціального ладу.

С. Гуряно ознайомився з роботою парторганізації акціонерного товариства «Концерн» електроні, зустрівся з керівництвом центрального, регіонального і місцевих засобів масової інформації, обласним партійним екс-посом, побував у колгоспі імені Я. Галана Нестерівського району.

ПІЛЬКНУЛО

як на дріж-
вочали вірити,
навчального
мультимедіа
до того. Але
налюди при-
місці і очам
як не бу-

відповідним антом зроби-
ла висновок: внаслідок обвалу
будівельних конструкцій —
цегельної кладки стін, плит,
покрива і перекриття, про-
гонів і перемичок — стали не-
придатними 32 панелі типу
ПК-63-12. Матеріальні збит-
ки становлять 32 тисячі кар-
бованців. Людських жертв,
на щастя, нема.

Що ж сприяло лихві?
Згідно з висновками комісії,
насамперед, дощі. З 23 чер-
вня по 3 липня по Ольгополлю
випало 152,1 міліметра опадів.
На всіх поверххах намок-
ли цегельні стіни, покривля не
мала відповідного захисту, бо
зроблена з порушенням тех-
нології, далася взяти низь-
ка якість цегли і розчину.

Зараз на шпильний майдан-
чик завозяться додаткові бу-
дівельні матеріали. Всі сили
кинуто на те, щоб зруйнова-
не відреставрувати якнайш-
видше. Ясно тільки одне:
новосілля цього року не бу-
де. І думається: не тільки
доці тут винні.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».

Ольгополь
Чечельницького району
Вінницької області.
Фото Олександра
ГЛЯДЕЛОВА.

надрукованого

МР

есні питання
су мовлення
радіомрежі.
того, що про-
мове мовлен-
ня Держ-
та його стру-
рділами на
часу ін-
можливе
державне
доставля. Проте
доставля Мі-
УРСР та йо-

го обласного комітету, що пе-
редбачено підпунктом «в»
пункту 2.2.22 Правил тех-
нічної експлуатації, мережі
проводового мовлення, за-
тверджених Міністерством
зв'язку РСР 2 червня 1986
року. Згідно з пунктом 3.5
цих Правил, розклад мовлен-
ня для кожного радіотранс-
ляційного вузла в межах
встановленої для нього трива-
лості мовлення складається
спільно з обласними виробничо-
технічними управліннями
зв'язку.

ОСВАРИТИ...»

ють тут цю
на ниніш-
представи-
також біль-
шю-культур-
тею. Як три
прапорами
огодні збра-

лися разом українці, угорці,
словаки, румуни, щоб ще раз
засвідчити готовність і надалі
жити разом у мирі та зла-
годі.

— Демагогічні заяви окре-
мих псевдолідерів, — гово-
рив на торжестві голова То-
варства угорської культури

АВДАННЯ — ДОЖИТИ

завдвн
унали прот-
ста ветерани
чи просто ве-
данні партії —
данні народу
Батьківщи-
Однак для
цього не
одне за-
найскладні-
— дожити.
найбільшого
житті — до
квартири,
даними Мі-
стики УРСР,
збереженні
будівництва
війни і загіб-
уловців, які
черзі на по-
року, будуть
квартирами в
длі протягом
фінансів — 9

років, учасників війни — 13
років. Нелегко буде пережда-
ти ці роки кожній з таких сі-
мей, але особливо це стосу-
ється учасників війни. Адже
вони просто можуть не до-
жити...

Якщо на початку війни
людин було 17 років, то нині
вже виповнилося 67. Отже,
якщо додати суди ще 13,
квартиру учасник війни одер-
жить у віці 80 років. За станом
на 1 січня 1991 року
учасників Великої Вітчизня-
ної війни, які перебувають
на квартирному обліку в міській
місцевості, налічувалося
35,5 тисячі. Скільки з них
докається ордер? Єдиною
віхою для них може бути
думка, що хоча б діти жити-
муть по-людськи. Кожне по-
коління людей у нашій краї-
ні втілюється нею. Та тут іс-
нує ще один підводний камінь
— адже на чергу ставлять

Продиктовано
в номер

КОРОСТЕНЬ
ГОТУЄТЬСЯ
СТРАЙКУВАТИ

Місто Коростень, що на
Житомирщині, вже тиждень
не знає спокою. Відпочиваю-
чих відкликають з подовже-
них відпусток, багатьом по-
вертають документи, здані
для оформлення пільгових
пенсій. А всі інші не знають,
яку зарплатню отримають че-
рез місяць. Так збуваються
чутки: у міста, де рівень за-
брудненості сягає 15 юрї на
квадратний кілометр, забир-
рають статус радіоактивно за-
брудненої території. А це
означає, що заробітки змен-
шаться у півтора раза. В
умовах інфляційної дорожнечі
— відчутний удар. Крім то-
го образливо: спочатку дали,
тепер забирють. А виселити-
ся «з радіації» майже немо-
жливо, бо допомога держави
— мізерна. Отож місто вно-
рує, летять телеграми до
Києва і Москви. Залізнични-
ки, робітники деяких підпри-
ємств всерйоз обговорюють
можливість страйку. Якщо
надовго закупориться один з
найкрупніших у республіці
залізничних вузлів, то збит-
ки важко навіть буде підра-
хувати.

Кажуть, дурень двічі ро-
бить, скупий сім разів пла-
тить. Одну половину приказ-
ки ми вже виконали, коли по
два рази переселяли окремі
села Народницького району.
Тепер виконаємо другу поло-
вину?

Валерій НЕЧИПОРЕНКО,
Житомир.

Закарпаття Шандор Фодо, —
не зуміють посварити нас. Ми
живемо пліч-о-пліч на цій
землі тисячоліття. Так само
у дружбі й братерстві хо-
чемо жити в майбутньому, в
єдиній сім'ї народів незалеж-
ної суверенної України.

Учасників торжества бла-
гословили представники різ-
них релігійних конфесій.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент
«Голосу України».
Ужгород.

Цифровий калейдоскоп

Коротко

ПОЛУТОРКА
ПОВЕРТАЄТЬСЯ

Газета «Известия» по-
відомила, що у Нижньо-
му Новгороді створено
грузовичон для внутрі-
шніх перевезень. Він
братиме на борт, як і
легендарна «полторка»,
1,5 тонни вантажу, ма-
тиме швидкість 120 кіло-
метрів на годину. Пер-
ший тираж — 70 тисяч
штук на рік.

ПОБРАТИМИ
ПІДГОДУЮТЬ

Два дні у Новоолин-
ську перебувала делега-
ція з польського міста
Білогора, а чолі з
ступини бургомі-
Стефаном Олешаким.
Крім підписання догово-
ру про побратимство та
укладення взаємовід-
них контрактів передба-
чається відкриття авто-
бусної лінії Новоо-
линськ — Білогора. Ве-
дуться переговори про
будівництво у Новоо-
линську магазину поль-
ських продоварів.

Тимчо ПОЛЯКОВ.

Вінна область.

СПАСІННЯ
ПОТОПАЮЧИХ...

Мабуть, зрозумілиши,
що страйки життя кра-
щим не зробить, гірши-
ми, ланцюжними та швей-
німи міста Червоногра-
да заснували товари-
бірку. Для насичення
ринку і для укла-
діння угоди з ін-
ми регіонами країни,
представниками закор-
донних фірм.

Тарас ЛЕХМАН.

Львівська область.

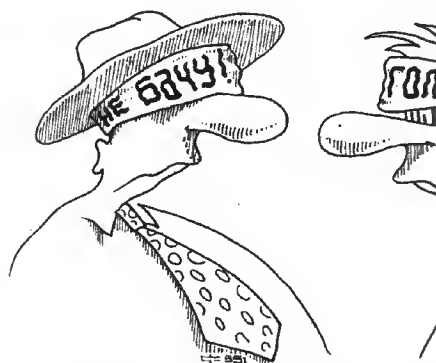
ДОПОМОГА
ВІДОВАМ

Обласна організація
«Меморіал» закликала
адві незаконно репресо-
ваних: «...адві заре-
рувати, щоб зго-
вони змогли отримати
пільги. Місцевий «Мемо-
ріал» постійно отримує
ношти від організації та
окремих осіб. Недавно
Херсонська міськрада пе-
редала сюди 3500 нар-
бованців.

Іван
КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Херсон.

ПІКЕТУВАННЯ ЗАКІНЧИЛОСЬ
ЧАС НА НАРИ...

Realii

На сім діб позбавлено во-
лі одного з організаторів пі-
кетування Харківського обко-
му партії, яке відбулося 17
червня. Рішення суду оста-
точне і оскарженню не під-
лягає. Того ж дня, 8 липня,
п'ять товаришів С. Ісика по
асоціації незаконно звільне-
них працівників — а саме
вони провели пікетування —
на знак протесту проти рі-
шення суду оголосили голо-
довку на Центральній площі
Харкова. Відмовився від їжі
і сам засуджений.

Минулого місяця обком
КПУ пікетували двічі. Про
останній випадок газета вже
повідомляла. Але, якщо пікет
24 червня міськом владою
був дозволений, то поперед-
ній проводився без відповід-
ної санкції. Та чи було пору-
шено закон?

Підкреслю, що ця акція
протесту проводилася лише
членами асоціації незаконно
звільнених працівників. Згід-
но з затвердженим стату-
том цієї громадської органі-
зації, вона має право прово-
дити мітинги, демонстрації, у
тому числі і пікети, не запи-
туючи дозволу у високої вла-
ди. Така вже суть цієї, до
речі, офіційно зареєстрованої
організації.

Бід нашого столу —
вашому

ТЕПЛА
ТЕЛЕГРАМА

12 ТИСЯЧ КАРБОВАНЦІВ ПЕ-
РЕРАХУВАЛИ ДРАВИВСЬКІ КО-
МУНІСТИ КОЛЕКТИВУ РЕДАК-
ЦІЇ ГАЗЕТИ «ВАТРА», ОРГАНУ
ВІ МИКОЛАЇВСЬКОГО РАЙКОМУ
КПУ, ЩО НА ЛЬВІВЩИНІ.

АКЦІЯ ПІДТРИМКИ КОМУНІ-
СТИЧНОЇ ПРЕСИ НАРОДИЛАСЯ
ПІСЛЯ ВІДВІДИН ГАЛИЧИННИ
ДЕЛЕГАЦІЄЮ ПАРТІЙНИХ І ГОС-
ПОДАРСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДРАВІВЩИНИ.

НА АДРЕСУ РАЙКОМУ ПАР-
ТІЇ З РАЙЦЕНТРУ МИКО-
ЛАЇВ НАДІЙШЛА ТЕПЛА ТЕЛЕ-
ГРАМА ВІДЧУСТІ.

Лілія ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Черкаська область.

підставах, 466 тисяч мешка-
юч у гуртожитках, а 141 ти-
сяча наймає житло у грома-
дян.

І становнище буде погіршу-
ватись, оскільки поки що ні-
хто і ніщо не в змозі зупини-
ти міграцію сільського на-
селення в міста, на фоні якої
природний приріст міського
блідне. А для ліквідації вже
існуючої квартирної черги
(якщо її зафіксувати і біль-
ше нікого, ніколи, ні за що
не ставити на квартирні) за-
час, який залишився до об-
цяного у 2000 році квартир-
ного раю, необхідно будувати
щороку 13 мільйонів квадрат-
них метрів житла, тобто на
3,6 мільйона більше, ніж ми
спромоглися у 1990 році.

Проте керівництво, яке
прийде у 2000 році, може
сміливо взяти приклад зі
своєї попередників і заявити:
«Син за батька не відпові-
дає».

Катерина ВОРОНЕНКО.

Факт

ЦЕНТР ЗАВЖДИ П

Державний міністр з питань
промисловості і транспорту
УРСР В. Гладуш, який очолює
республіканську урядову ко-
місію, що займається пробле-
мами виведення з експлуатації
Чернобильської АЕС, місяць
тому звернувся у Держпром-
втомнагляд РСР з проханням
підняти потужність першого і
другого енергоблоків ЧАЕС.
Навантаження цих блоків на
вимогу союзного органу на-
гляду за АЕС було зменшено
після тривалої таганини з
Мінатоменергопромом РСР
у квітні 1990 року. Роботу ре-
акторів на повній потужності
Атомнагляд РСР не вважав
цілком безпечною.

У відповідь голова Держ-

АРЕШТ ЗА НЕЯВКУ

17 липня цього року народ-
ний депутат України Степан
Хмара на знак протесту проти
неправого, на його думку,
судочинства локнува звлу суду
і поїхав до готелю «Україна»,
де він мешкає разом із 18-річ-
ною донькою Солюєю.

18 липня відбулася норо-
теньна прес-конференція
С. Хмари, на якій він повідомив
радянським та іноземним жур-

Уточнюємо

ЧИМ БРИТАНЦІВ ДИ

Гірники кількох шахт За-
хідного Донбасу застрайкува-
ли чл не найпершими з по-
між робітників інших басей-
нів. Та зрештою все ж дове-
лося приступити до роботи.

Такий фінал передбачала
регіональна НПП — незалеж-
на профспілка гірників, ство-
рена, як відомо, на протива-
ту офіційній. Місцеве вико-
навче бюро НПП попереджа-
ло, що спочатку необхідно
нагромадити кошти на допо-
могу страйкувачам. Зараз цим
зайнялися впритли, орієнту-
чись переважно на власну ко-
мерційну діяльність.

Тим часом і «офіційна»
профспілка працівників ву-
гільної промисловості зреагу-
вала на ситуацію, звернулася
до Міжнародної організації

Група депу

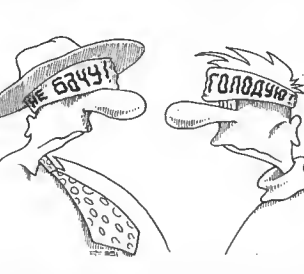
ся звільнит-
з-під адмініст-
ту. На їхню
тичні процес-
рішенням су-
ків на два на-

Мін

власний
«Голосу У

Харків.

**ПОЧУЙ,
НЕЧУЙ!**

Микола КОСІЙ,
й кореспондент
«Укр. Інформ.».

ЗАБІВВИ

Оркестром 11 Всеукраїнських свята богатырської сили, слави, мужності, патріотизму, пошлюди: свято відбудеться 24-25 серпня в селі Ільківці Чортківського району Черкаської області. Завіта, реставрація і поселення учасників Другої світової війни та їх родичів. Підприємство та гості з усієї України. Змагання гірників 24-25 серпня. У програмі: змагання з боксу, боротьби, футболу, волейболу, баскетболу, тенісу, «Козацькі забави» під керівництвом Ю. Щербіна, в театрі, вистава «Святий Миколай» братів Сварників, концерт, театральна програма. Всі кошти зможуть зібрати на потреби військових та цивільних, які постраждали на руках. Приїждятимуть найкращі представники греко-римської боротьби, боксу, чеканки і змагання змаганнями СРСР, Європи, світу та Олімпійських ігор. Змагання чеканки розпочнуться ввечері 24 серпня.

Літературно - художні премії імені Мечув-Левицького відізнають при судуюватиметься у Білій Церкві раз на рік за октени творчу й громадську роботу на терені духовності. Премію встановлено миськомом Колларції України, маючи щороку з партійної каси виділятиметься тисяча гривень.

А тутешній кооперативний радник дотримався стійкої позиції.

**Анатолій
ВЛАСЕНКО.**

Інформація «ГУ»

Світська хроніка

**Бід нашого столу—
вашому —————**

ТЕПЛА
ТЕПЕГРАМА

12 ТИСЯЧ НАРВОВАЦІВ ПЕРАХУВАЛИ ДРАВІВСЬКІ КОМУНІСТИ КОЛЕНТИВУ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ «ВАТРА», ОРГАНУ ВІ МИКОЛАЇВСЬКОГО РАЙКОМУНПУ, ЩО НА ЛЬВІВЩИНІ.

АКЦІЯ ПІДТРИМКИ КОМУНІ-
СТИЧНОЇ ПРЕСИ НАРОДИЛАСЯ
ПІСЛЯ ВІДВІДНН ГАЛИЧИННИ
ДЕЛЕГАЦІЄЮ ПАРТІЙНИХ І ГОС-
ПОДАРСЬКИХ ПРАЦІВНИКІВ
ДРАВІШНИН.

НА АДРЕСУ РАЙКОМУ ПАР.
ПІЗ РАЙЦЕНТРУ МИНО-
ЦІВ НАДІЙШЛА ТЕПЛА ТЕЛЕ-
ГРАМА ВДЯЧНОСТІ.

Лідія ТИТАРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України»,
Черкаська область.

_____ **ФАКТ** _____

ЦЕНТР ЗАВЖДИ ПРАВИЙ

Державний міністр з питань промисловості та транспорту УСРР Б. Гладуш, який очолює ресурслікавсану уряду ко-місію, що займається пробле-мою виведення з експлуатації аварійної АЕС, місця, тому урядові у Держпромі атоматладу ЦСР не підняти потужність першого другого енергоблоку ЧАЕС. Наявність цих блоків не вимоги союзного органу на-гляду за АЕС було зменшено після трьохгодої тагання. Міністерствомпромом ЦСР у квітні 1990 року. Роботу ра-воторіе не повний потужності Атоматладу ЦСР не вважа-вцілком безпечною.

проматомнапяду СРСР В. М.
пишес значення, що аргумент
не корист підвищення потуж
ності не є переконливими. Ві
таким зауважам, що в 1990 ро
ці якість і надійність робіт
персоналу ЧАЕС були значні
мичними за середній показни
по міністерству.

Держпроматомнагляд СРСР вважає, що для розгляду питання про підвищення потужності енергоблоків з реакторами РБМК ларшого накопичення необхідні розрахунки оцінки радіаційних наслідків тяжких аварій. Крім того, компетентні органи владі республіки мають визначитись: чи можливі розглянути, чи ні?

Олексій БРЕУ

17 липня цього року народний депутат України Степан Хмара на знак протесту проти неправого, на його думку, судочинства покинув залу суду і потрапив до готелю «Україна», де він мешкає разом із 18-річною донькою Софією.

налістам мотиви своєї поведінки та оцінку ведення судової справи. А суд тим часом зрештові рішення змінити міру запобіжного заходу не встиг. Виконання покладено на Київське УВС, яке має доставити С. Хмару 22 липня о 10.30 год.

18 липня відбулася коро-
теня прес-конференція
С. Хмарч, на якій він повідомив
радянським та іноземним жур-

Володимир **СКАЧКО**, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЧИМ БРИТАНЦІВ ЛИВУВАТИ

Гірник кількох шахт Західного Донбасу застрайкував чи не найпершими з-поміж робітників інших басейнів. Та зрештою все ж довелося приступити до роботи.

Такий фінал передбачала регіональна НПГ — незалежна профспілка гірників, створена, як відомо, на противагу офіційній. Місцеве анклаве бюро НПГ попереджало, що спочатку необхідно агродавати кошти на допомогу страйкувчим. Зараз цим зайнялись впритул, орієнтуючись переважно на власну волевіщину діяльність.

гірників з проханням, за відомостями павлоградців, надати допомогу у сумі 2 мільйонів доларів.

Першими відгукнулись шотландці Великобританії. Але кому переказувати кошти — незалежний профспілки чи

на, як відомо, на противагу офіційній. Місцеве анкетувальне бюро НПГ попереджає, що спочатку необхідно агромадити кошти на допомогу страйкуючим. Зараз цим займались впритул, орієнтуюсь переважно на власну юрєдичну діяльність.

Щоб вивчити стан справ, до Радянського Союзу приїхав голова Північно-Східного комітету профспілки шахтарів Великобританії Девід Темпл. Він на кілька днів заїмався у Павлограді і дійшов висновку, що допомагати треба «металежникам», скільки вони краще зоб-

Микола НЕЧНПОРЕНКО

Василь ГРИЩУК.
Хмельницька область.
Ініціатива _____

ШАХТА БУДУЄ ШКОЛУ

Донецька шахта імені Засядька — провідне вугільне підприємство в області. Тут доводять не лише про вугледобуток, але й про соціально-побутові умови гірників. Іх сім'я. Шахта має своє підсобне господарство, пансіонати, дитячі садки. Тож не дивно, що засядькішці ігнорували чорногори́ний страйк, одні з небагаторіх в об'єднанні «Донецьквугілля» виконали

Нині а центрі Донецька власними силами шахта зводить багатопверховий будинок-красень для своїх робітників і тригверховий корпус середньої школи № 19. Дістці школярів ачитимуться

Юрія ДОЦЕЙКО,
власний кореспондент
«Голосу України»,
Тонісська область

Христофор ГРУША
Київ

ПОГОВА

19—20 липня у західній частині України будуть опади, на решті території місцями зороточкох дощів, гроз, вітар західний, 5—12, при грозах місцями поривен 15— метрів на секунду. Температура вдень 22—24, у навідених і східних областях місцями 30—32, вночі 13—19 градусів.

По Київській області сьогодні єдень жароткий, сонячний дощ, гроза, етємнічно-західний, 7 - 2 метрїє не секундєри грозах поривчастїє температура 22—27 грє

підставах, 466 тисяч мешкають у гуртожитках, а 141 тисяча ніймає житло у громадах.

становлення буде погіршуватися, оскільки поки що ніхто і ніщо не зможє зменшити міграцію сільського населення в міста, на фоні якої природний приріст міського будає. А для ліквідації жче (існуючої квартирної) черги необхідно збільшити і більше ніж вдвічі, кількість житла, що не ставати на ввартості; за час, який залишился до обіданого у 2000 році квартирному разо, необхідно будувати щороку 13 мільйонів квадратних метрів житла, тобто на 3,8 мільйона більше, ніж ми спромоглися у 1990 році.

Проте керівництво, яке прийдє у 2000 році, може іспробувати взяти приклад із соціального попередників і запитати: «Син за батька не відпові-

Катерина ВОРОНЕНКО

19 липня 1991 року. № 138

ДОВГА КЛАДКА ЧЕРЕЗ ФРОНТИ

[Закічка]

Початок на 1-й стор.

Отже розмова недовго вийшла у мене з батьком, колишнім колгоспником колгоспу імені Б. Хмельницького. Описав він відраження на живих, де зрозумів — бити й аерали це друге «Я» агонізуючої Системи. Але ж для України хліб — серйозна підмога суверенітету, всіх наших зв'язків із сусідами. І ще. Більшість наших колгос-

пів павловськими цінами поставлена на коліна. А фермери не пройшли (через обставини, що склалися). І все ж із цього тупика є вихід. Скажімо, голова колгоспу з Одещини Андрій Дикусер уже давно перетворив господарство на асоціацію кооперативів із своїм банком, акціями, фермерами. Хоч ця «меченна» не впала з небес на голову Дикусера. За нього виступили «Известия»,

сам виступав у Кремлі. І діло пішло! До речі, як і в дніпропетровського голову Володимира Верховського.

— Розумієш, навіть оцей наш дикий ринок нам не страшний. Ми вже два роки вчимося «плавати», цебто працювати і мислити, за ринковими категоріями, — розмірковував він на одній із наших київських зустрічей.

Упевнений, що саме такі люди робитимуть найближчим часом погоду на селі. Від них чимало залежатиме, коли ж на решті скінчиться довга кладка через живіні фронти.

Віктор КОСАРЧУК.

На фото: жінка в Ропитинському районі на Київщині.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Соціолог інформує—

Реклама цін та що таке добре жити

У нашій республіці, як і в країні загамом, зробимо парші хроні паркозоду до ринку. По-різному висвітлюється цей процес засобами масової інформації. А як відстежувати на заняттях про соціалістичні та інші реформи населення України? Більшість, а саме 42,8 відсотка опитаних, вважає, що така необхідність невідома, 27,2 — вважають, що протиположний думки. Близько третини учасників дослідження на виробі одностороннього ставлення до ринку, їм важко відповісти.

Цікаво проаналізувати реакцію на це заняття людей різного віку, статі та місця проживання. Серед 200 опитаних виділяється 2 групи. Опитувані у необхідності паркозоду до ринкових відносин виводили чоловіки — та люди старші 40 років, жінки міст. Серед мешканців села виділялися люди до 30 років та жінки, які частіше відповіли на конкретну відповідь.

А от зної думки учасників озвучували щодо реформ цін та її зростає: чи односторонньо по всіх країні, чи з урахуванням умов республіки.

41 відсоток вважає за необхідне впровадити місцеві особливості, 34,9 відсотка згодні із загальнодержавною реформою, решта — 25,1 — не писала важко відповісти.

Аналіз подій останніх місяців, а також різноманітні заведення, що найбільше дотримувалися, що до процесу ціноутворення можна вважати людей від 15 до 30, а також від 40 до 49 років, в близькості жінок.

Запитання «Що для вас означає добре жити?» викликало неадекватну реакцію громадян, часто роздратованих, але цілком зрозумілих, кожен взяв до уваги умови свого життя. Більш як половина учасників дослідження (55,2 відсотка від 2000 опитаних) дали відповіді, які виходили з того, що для більшості «добре жити» означає мати матеріальні і духовні доброту. При цьому молоді вкладали в поняття «добре жити» несправедливості, можливість мати хорошу сім'ю та цікаву роботу. Люди похилого віку бажали кращого майбутнього, мирного життя та міцного здоров'я.

Людиля РЕМІЗОВА, старший редактор відділу соціологічних досліджень Держтелерадіо УРСР.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ВЕРХОВНА РАДА ОЧИМА ДВОХ ГАЗЕТ

Завдяки розвитку гласності на сьогодні ми маємо засоби масової інформації, які відображають політичну та суспільну думку читача, тобто кожний абияке газету чи журнал за своїм смаком. Затятий прихильник однієї газети може з упевненістю відповісти, чому саме він надає перевагу тому чи іншому друкованому органу, а, по суті, проаналізувати ніякось-інший склад видання можуть тільки соціологи. Цей метод має назву «контент-аналіз».

На сьогоднішній сторінці «Суспільного барометра» ми ознайомимо вас з результатами контент-аналізу двох видань різного політичного спрямування — «Літературної України» (органу Спілки письменників України) та «Радянської України» (органу ЦК Компарті України). Для початку трохи статистики.

Аналізувалися номери протягом трьох місяців з 1 жовтня по 31 грудня 1990 року. За цей час було видано 72 номери «Радянської України» і 13 номерів «Літературної України».

Контент-аналіз підлягає не всі матеріал, а тільки ті, що стосуються висвітлення діяльності Верховної Ради УРСР, а також публікації, в яких висловлювалося ставлення до існуючої в народному депутатів УРСР С. Хмарю.

За одиницю аналізу бралися судження, що прямо стосувалися висловлювання проблем.

Серед публікацій, що були розглянуті, в «ЛУ» політичне місце займають редакційні матеріали, у «РУ» — листи читачів або заяви громадських та політичних організацій.

Переважає частину усього обсягу інформації, що аналізується, становить інформація, яка стосується парламентської діяльності У «ЛУ» вона сягає 68 відсотків, у «РУ» — 74 відсотків. Різниця, як бачимо, незначна. Але розбіжності у розподілі уваги цих газет щодо діяльності Верховної Ради в цілому і її парламентських фракцій зокрема більш помітні. Так, у «ЛУ» висвітлення і оцінок діяльності Верховної Ради становлять 34 відсоток, парламентських фракцій — 66 від усіх матеріалів, присвячених цій темі. В той час як у «РУ» це співвідношення — 54 та 46 відсотків.

Таким чином, «РУ» майже в 1,5 рази частіше, ніж «ЛУ», висвітлює діяльність Верховної Ради в цілому. У 2,5 рази в ній більше і позитивних оцінок (23 відсотки

проти 9 «ЛУ»). Більш критично до діяльності Верховної Ради ставиться «ЛУ». Відсоток негативних оцінок тут сягає 31 проти 20 у «РУ». Слід також зазначити, що співвідношення негативних оцінок у «ЛУ» становить 3:1, тоді як у «РУ» воно майже збігається. Водночас обидві газети поділяють однаково кількість нейтральної інформації, що стосується діяльності Верховної Ради та її офіційних структур.

З усього загалу інформації, присвяченої парламентській діяльності, значну частину становлять матеріали, які висвітлюють і оцінюють діяльність парламентської більшості та опозиції. У «ЛУ» їх відсоток дорівнює 68, у «РУ» — 46.

Результати аналізу свідчать, що має місце як схожість, так і розбіжність у ставленні «ЛУ» і «РУ» до різних парламентських фракцій. Так, парламентській більшості обидві газети присвячують значно менше уваги, ніж опозиції. Кількісне співвідношення таких матеріалів у «ЛУ» становить 1:4, у «РУ» — майже 1:2.

Щодо якісної характеристики інформації, то вона така: в «ЛУ» нейтральна інформація про парламентську діяльність становить 10 відсотків інформації, присвяченої цій фракції, позитивні оцінки — 3 відсотки, негативні оцінки — 87 відсотків; з них: 10 — оцінки юридичної компетентності 20 — моральних якостей, 57 — політичного спрямування.

У «РУ» нейтральна інформація про парламентську діяльність становить 45 відсотків інформації, присвяченої цій фракції, негативні оцінки — 41 відсоток, у тому числі по 8 — оцінки юридичної компетентності та моральних якостей, 25 — політичного спрямування; негативні оцінки — 14 відсотків, у тому числі: 3 — оцінки моральних якостей, 11 — політичного спрямування.

Протилежна тенденція проглядається в оцінках «ЛУ» і «РУ» діяльності опозиції:

Оцінки	(у відсотках)	
	Публікації в «ЛУ»	Публікації в «РУ»
1. Нейтральна інформація	46	25
2. Позитивні оцінки в тому числі:	23	7
з юридичної компетентності	10	3
з моральних якостей	11	3
політичного спрямування	10	3
3. Негативні оцінки в тому числі:	31	68
з юридичної компетентності	1	9
з моральних якостей	13	30
політичного спрямування	17	29

Протилежності ставлення «ЛУ» і «РУ» до парламентської більшості та опозиції, можна зробити висновок про істотні розбіжності у політичній орієнтації цих видань, що і відбивається у наведених оцінках. В той же час розподіл оцінок за ясними критеріями у обох газет приблизно однаковий. Це, як на нашу думку, свідчить про те, що і для «ЛУ», і для «РУ» на передньому плані стоять політичні цінності, на друго-

му — моральні і на останньому — дотримання законів.

Зазначимо також, що насиченість політичними матеріалами «ЛУ» на 11 відсотків вища, ніж «РУ», за однакових обсягів газетної площі.

Характерні особливості ставлення «ЛУ» і «РУ» до інциденту з С. Хмарю відображені у наведених нижче таблицях.

Ставлення до поведінки С. Хмарі	(у відсотках)	
	Публікації в «ЛУ»	Публікації в «РУ»
1. Нейтральна інформація	40	30
2. Виправдання поведінки С. Хмарі в тому числі:	60	6
з юридичних мотивів	5	6
з моральних мотивів	10,5	0
з політичних мотивів	45	0
3. Осудження поведінки С. Хмарі з юридичних мотивів	0	30
з моральних мотивів	0	17
з політичних мотивів	0	17

Як бачимо, оцінки «ЛУ» і «РУ» поведінки С. Хмарі протилежні: за незначної різниці нейтральна інформація в «ЛУ» і «РУ» (40 відсотків проти 30) перша в більшості публікацій, присвячених цьому питанню (60 відсотків), виправдає С. Хмарю, тоді як друга — осуджує (64 відсотки). Причому якщо «ЛУ» підкреслює політичний характер справи, то «РУ» — її юридичний аспект.

Дані контент-аналізу свід-

чать, що з питання Союзного договору «ЛУ» і «РУ» займають протилежні позиції.

Зазначимо, що в «ЛУ» питання Союзного договору приділяють дедалі більше уваги, ніж в «РУ» (88 одиниць інформації проти 60). У першій газеті домінує негативне ставлення до Союзного договору, у другій — позитивне. При цьому обидві газети здебільшого нерухожі політичними, а не економічними критеріями.

Ставлення до підписання Союзного договору	(у відсотках)	
	Публікації в «ЛУ»	Публікації в «РУ»
1. Нейтральна інформація	17	20
2. Позитивне ставлення в тому числі:	8	69
з політичних міркувань	4,5	55
з економічних міркувань	3,5	14
3. Негативне ставлення в тому числі:	75	11
з політичних міркувань	51	6
з економічних міркувань	24	5

В. ОСОБОВСЬКИЙ, керівник групи соціологічних досліджень при Секретаріаті Верховної Ради УРСР, доктор фі-

ЗА СВІТ ВСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ

ЧН БОЛІТЬ ГОЛОВА
У ГЕНЕРАЛА?

Слово після призову

А МАТИ ЖДЕ ДОДОМУ
СІНА

Генерал-майор Ю. Мартинюк — Полтавський військовик — на пропозиції уступити відлучення охоче. Насамперед він кілька разів підкреслює, що керується воєю у своїй роботі виключно настановами місцевої влади, хоча по службі підлягає Генштабу, отже, доповідає виконувати і команді з Москви. За такою подвійною підпорядкованістю «дисципліновано» і призов: рішення про нього прийняла Рада Міністрів УРСР, а наряди все-таки — з Москви. Отже, в наважості зіткнення інтересів республіки і центру. У цій ситуації військовик повинен опинився між двох вогнів, і, щоб уникнути, доводиться докладати небаченого зусилля і мавляти хитроцю.

На службу за межами України направляють тільки за письмовою згодою, — говорить Юрій Леонович. — Вільше того, за мою командою бездія з призовом, іди до військ, але треба проходити військову присутності батька. Щоб потім менше конфліктів — розумієте?

Але конфлікти все-таки виникають. Найчастіше з приводу згоди, яка є такою щодо військ, але треба проходити військову службу.

— Кожен четвертий-п'ятий призовник уживається на службу за станом здоров'я, — повідомляє полковник-майор В. Петрич, голова лікарської комісії обласького командування. — На мою думку, тут дві обставини. Перша — молодість стала екологічною катастрофою, друга — розширення переліку захворювань, які дають право на відстрочку і звільнення від проходження служби взагалі. Якщо, скажімо, всім розширили права на початку моєї служби в комсвіт, — приймали бувальною і всі «дефліти». І «аеріоніти», і «анурезміти», то сьогодні ми керуємося принципом «краще не призивати, ніж призивати хворого».

Усі спроби питання вирішувати як правило, безпосередньо у військових атач — середньою і обласною. За потреби призовники або їх батьки можуть звернутися у призовні комісії при анкомком Рад. Адреси і телефони їх відновляються правлінням вишнішого на видних місцях. Та слід сказати, що практично всі проблеми, пов'язані з призовом, вирішуються все-таки у військових атач. Отже, турботу у генерала і його підлеглих вистачає.

ВСЬОГО ДВІШ ЧЕРЕЗ
ДВІ ЗІМНИ

Щодня о першій дзвонить командир «Шинкує, по команді!» — і монотонний голос звучить «звонить», що їм можна робити, чи ні. До команди в дисципліні мають звикати з перших кроків, і про те їм не забувають нагадувати щодня щодня усієї служби. Чи не правда — жовтис: виконувати священний обов'язок з примусом? А не краще професійно виконувати свою роботу?

— Треба почекати. Рано це. Ми не досирали до професійної армії. — Так і подібно відновити чужа вла своїх

суперлюмпінів, починаючи від генерала і закінчуючи молоденьким сервантом у військ.

Тим часом найхарактерніша ознака іншійшого призову — неможливість інтересу до служби на флоті, який переходить на професійні засади. І результати є очевидними. Якщо ще дві-три роки тому набір у Військово-Морський флот ледве виконувався, то тепер з добровольцями ні яких проблем. Флот, десантні і прикордонні війська — мрія більшості призовників. Все-таки хлопці романтика бере своє. А яка реальність?

— Нас надзвичайно хвилює низький рівень підготовки призовників до служби, — ділиться набагато більш ніжним другим відділом обласького командування В. Кременю. — Я не кажу ж, що у цілому авторитет армії впав — у той момент загальна нерозуміння. Погляньмо на цю проблему суто по-батьківськи. Батьки хочуть, щоб у сина на службу було легше, що зрозуміти можна. Але легкого вона буде тільки тоді, коли призовник буде краще підготовлений до неї як фізично, так і професійно.

— Треба йти в сім'ї. Там найкраще можна вичити майбутнього солдата, — переконаний начальник обласно-політичного відділу обласького командування полковник А. Мокій.

В армії є
і позитивні
сторони...

ВЕРБУВАЛЬНИКИ

На перший погляд, вони людина як людина. А за думкою з них — смерть. Болять вони по великих і малих містах України і вербують наших хлопців на службу у Закарпатський військовий округ. Точніше, купують їх асулузми — за гроші і відзнаки. Ось ні північ обійшли призовниками і обіцяють це неодноразово.

— виплата посадових окладів на першому році служби — 230 карбованців на місяць.

— на другому році — 270 карбованців щомісяця.

— додаткові 50 карбованців щомісяця по 50 карбованців (оформі документи).

— по закінченні служби виплата вихідної — до 600 карбованців — не менше 550 карбованців.

— обов'язкова відпустка: солдати — 20 днів, сержанти — 25 днів.

Я бачив, як всім простих податкових хлопців із 110 підписали контракт. Ігна дорога — на Степанакерт.

Що їх чекає там? — Там справжня служба.

— Відпустка гарантована.

— А що батьки? Вибір за нами...

Які ж вони ще діти! Невже не розуміли, що так, за дарами, ні грошима, ні підарунками ніхто сплати не буде.

Полтавчанка Лариса Марченко, мати солдата, чекає сина з армії. Служба в сина ще не.

Прийшла я до нього на візит, на дворі 30-градусний мороз, а Вітя виходить без шинелі... Що таке? Та Вітя звикався, що для нього нічого. Не знайшовши П. Там уся зима й пропадає у «хей», і запаленим легенем, і бронхітом — тим тільки не хворів.

Повернувшись додому, збрала пошту і акалати туди збурякував. Віке потім Вітя знайшов, що командир вилітає, казав: «Не поїдеш!» і порівав П. в нього на очах. Служива хлопцеві у Підмошні, у будації.

Про тата і подібні випадки з життя солдатів-полтавців Лариса Федорівна розповіла мені багато. Вони — готова обласна комітетів солдатських матерів, тож майже щодня їдуть і дити до неї батьки по допомогу.

— Бувальні динки я маю зустріч з Надією Василюк Пилипенко з Ново-Сажарського району. Її сина побили прямо на збірному пункті обласького командування. Служити відправили в Крим, а те хлопчик зловив, зараз він у госпіталі. Завертались ми до генерала Мартинюка, та допомогти той нічим не міг. Як тут бути: у жінки четверо доводів дітей, — остання надала.

Комітет солдатських матерів далеко не асесамблея. Погано чинить, не виключають до складу призовників комісії. Але попри все солдатські матері за останній рік зуміли зробити, як ніхто. Батьки. По суті, на сьогодні це єдина громадська організація, яка хоч якимось чином захищає своїх від «віддавання», насильства, інших негативних проявів, які далеко не повністю збиті з армійських будів.

— Від свідомості та національної гордості сьогоднішніх призовників залежить і доля того, кого призивають завтра, — продовжує розповідь Л. Марченко. — Тому на зустрічі з головою Комісії Верховної Ради УРСР з питань оборони та внутрішньої безпеки В. Дурдинцем ми говорили про кращу на відправку синів за межами України. Навіть немає, а наряди розписувалися згідно з попереднім призовом. Тому і пішли полтавці служити в Середню Азію, Закарпаття, віддалені райони Росії, а звідти — найбільше сигналіза. У той же час жодної скарги не надійшло з частин, які дислокуються на території України. Ось вам іще один аргумент на користь національної армії.

Григорій ГРИНІВ, заступник поросвідомця «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА. Мая. Сергія ФЕДЬКА.

Точка зору

ДЕ ЖИТИ ВІЙСЬКОВИМ?

Слава Богу, напевні наші доблесні війська залишили Східну Європу. Достойно з'їдено, як рається туди офіцери, синами, іди, мотти так незрівнянно ком-фортище порівняно з тим, ким ми живемо.

Офіцери набиравши всіма способами направили (їхні дружини спекулювали ганчір'ям у Союзі) на все подальше життя. Тепер постає питання про будівництво військових містечок для них. Лише на Україні їх заплановано міністерством оборони 17. І розміщені вони будуть, звичайно ж, в інших місцях.

Скажіть, а для чого потрібні ці військові кадри за ініціативи призначення України? Чи не вистачить їм, недостатньо їх військових, які є в кожній республіці, області, місті? І наспівати багато, що вони займаються не своїми справами (підприємствами, вулицями, містами, зброєю, будівництвом, дачі і т. д.). Військові ж займаються у містах величезною площею, вкрай набагато для життєвого будівництва.

За ті гроші, які дають німці (якою ціною вони займаються), можна побудувати підприємства в Нахорнові, і інших районах, де є великі поромні будівлі, і в інших містах. Це ж не так багато грошей, щоб будувати для офіцерів і прапорщиків. Некаж, наші, поросвідомця, не бачили, як виступили офіцери і прапорщики, які сиділи на військовому, чого-то сповнаючи, польського та німецького війська. Гога яма грабувати Східну Європу, контигентами вивозити звідти килими, кришталі, меблі, одяг, все це називати інтернаціональною допомогою!

Чи знову за рахунок злиденного українського народу треба створювати офіцерські містечка, а тисячі українців, а лише споживають, комфортабельні міста? Для чого батоварствувати України, містечка з тисячами військових. Та ініціатива підписувати іграми у війну? Що так мало на Україні військових, чи може, маємо багато зайвого килба?

Власне, якщо у нас починається приватизація, то нехай і будуть квартири за свій рахунок. Думаю, що за свій рахунок війська вистає. Не те, що злиденних українців війни та війна. А солдати, які служили в усіх цих ЦВР, ЦВР, СВР, треба відпустити додому, адже молоді роботацькі руки так потрібні сьогодні Україні.

Усі кваліфіковані кадри з офіцерів і прапорщиків, які повертаються зі Східної Європи, повинні бути використані на виробничих, парадних підприємствах, а не в армії. Ініціатива ніхто не загрожує, якщо економіка руйнується, якщо ферми спорожні, якщо вистачає Вітчизни (в цьому воно привабливе), то нехай їдуть працювати фермерами, ординерами, радистами, учителями, лікарями.

Достатньо у нас військових спеціалістів! Поміж них в Європі, нехай творить разом на них покласти у наших ідеї, умов, хоч щось за життя зробили на благо Вітчизни.

Л. МАКСИМОВА, ветеран праці, орденоссея. Чернівці.

ОЗАЧЕНЬКИ

А МАТИ ЖДЕ ДОДОМУ СІНА

Полтавчанка Лариса Марченко, мати солдата, чекає сина з армії. Служба в сина не мед.

Пріхала я до нього на присягу, надворі 30-градусний мороз, а Вітя виходить без шинелі... Що таке? Та... З'ясувалося, що для нього, високого, не знайшлося П. Так уся зиму я прохороню у «хебе». І запаленням легенів, і бронхітом — чим тільки не хворів.

Повернувшись додому, зібрала пошту і вклала туди безрукавку. Вже потім Вітя признався, що командир вклав, сказав: «Не поможеш» і порівав її в нього на очах. Служив хлопець у Підмосков'ї, у будбаті.

Про такі та подібні випадки з життя солдатів-полтавців Лариса Федорівна розповіла мені багато. Вона — голова обласного комітету солдатських матерів, тож майже щодня їдуть до неї батьки по допомогу.

— Буквально днями я мала зустріч з Надією Василюк з Новосанжарського району. Її сина побили прямо на збірному пункті обласького командування. Служити відправили в Крим, але хлопець хворий, зараз він у госпіталі. Зверталась ми до генерала Мартинюка, та допомогти той нічим не зміг. Як тут бути: у жінки померло двоє дітей, сина — остання надія?..

Комітет солдатських матерів далеко не всесильний. Його членів навіть не включають до складу призовних комісій. Але попри все солдатські матері за останній рік зуміли зробити, як ніхто, багато. По суті, на сьогодні це єдина громадська організація, яка хоч якось чинить захист синів від «дівичини», насильства, інших негативних проявів, які далеко не повністю зжито з армійських буднів.

— Від свідомості та національної гордості сьогоднішніх призовників залежить і доля того, кого признають мати завтра, — продовжує розповідь Л. Марченко. — Тому на зустрічі з головою Комісії Верховної Ради УРСР з питань оборони та внутрішньої безпеки В. Дурдинцем ми говорили про квоти на відправку синів за межі України. Квот немає, а наряди розписувалися згідно з попереднім призовом. Тому і пішли полтавці служити в Середню Азію, Закавказзя, віддалені райони Росії, а звідти — найбільше сигналів. У той же час жодної скарги не надійшло з частин, які дислокуються на території України. Ось вам ще один аргумент на користь національної армії.

Григорій ГРИНЬ, власний кореспондент «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Точка зору

ДЕ ЖИТИ ВІЙСЬКОВИМ?

Слава Богу, нарешті наші доблесні війська залязали на Східну Європу. Достовірно відомо, як рається туди офіцерський склад. Ще б пак, життя там незрівнянно комфортніше лоріанцю з тим, яким ми живемо.

Офіцери казбрили асіме прайдами й неправдами (їхні дружини спекулювали ганчір'ям у Союзі) на все подальше життя. Телер лотасе лянганіа про будівництво військових містачок для них. Лише на Україні їх заланоано міністерством оборони 17. І розміщені вони будуть, звичайно ж, на чистих землях.

Скажіть, а для чого потрібні ці військові кадри за їхнім прямим призначенням України, Росії чи Білорусії? Хіба недостатньо тх військових, які є в кожній республіці, області, місті? Іх настільки багато, що вони займаються не своїми справами (патрулюванням аулиць міст, збиранням урожаю, будівництвом дач і т. д.). Військові частини займають у містах величезні площі, акрай необхідні для житлового будівництва.

За ті гроші, які дають німці (такою ціною вони залязують від своїх «захисників»), можна побудувати дідиріст-ва в Нечорнозем'ї, в інших районах, де а селах лоріаніють десятки тисяч будинків — уже готове житло для офіцерів і лрлорішків. Нехай, нарешті, лоріанцюють на благо Батьківщини колішні офіцери і лрлорішники, які сиділи на шій угорського, чехословацького, польського та німецького народів. Годі вже грабувати Східну Європу, конієнеріями винозити звідти килими, кришталь, меблі, одаг, ззутта і все це називати «інтернаціональною допомогою»!

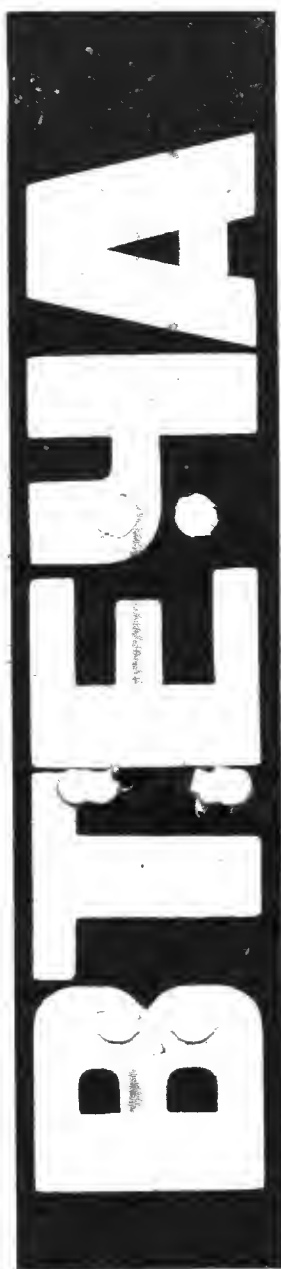
Чи знову за рахунок злиденного й безправного народу треба створювати офіцерів, які нічого не акробляють, а лише слоніають, комфортабельні умови? Для чого багатотраждельній Україні ці містечка з тисячами військових. Та їхніми наліадіаціями іграми у війну? Що так мало на Україні військових, чи, може, маємо багато зайвого хліба?

Власне, якщо у нас починається лрнатнація, то нехай і будують квартири за свій рахунок. Думаю, що цих рахунків у них анстаче. Не те, що у злиденних учасників війни та адів. А солдати, які служили в усіх цих ЦГВ, ЦГВ, ЮГВ, СГВ, треба відлустити додому, адже молоді роботащі руки так потрібні сьогодні Україні.

Усі кваліфіковані кадри з офіцерів і лрлорішків, які лоріаються зі Східної Європи, ловинні бути аккорістані на акробінцтві, лередусім в акролромисловому комплексі Країни сьогодні ніхто не акрожує. Їй акрожує голод, економічна руїна, розруха. Якщо офіцери справді латріоти своєї Вітчизни (а а цьому вони лрлскалі), то нехай ідуть працювати фермерам, орендарями, робітниками на заводах, фабриках, учителями, лікарями.

Достатньо у нас військових «спеціалістів» Пожили в Європу, нехай телер разом з нами лоріають у наших рідних умовах, хом щось за життя зробивши на благо Вітчизни.

Л. МАКСИМОВА, ветеран праці, орденонсець. Чернівці.

Невигадаана історія

Якби я не бачив документів, не розмовляв з медиками, працівниками військомату і прокурором, якби мені просто хтось сказав про щось подібне, то я мимоволі подумав би: «Вигадка. Зла, чорна вигадка про нашу армійську дійсність». А так — факт залишається фактом, це неминучість, від якої тепер нікуди не дітися. І все-таки не можу збагнути до останку: як людина з діагнозом «шизофренія параноїдної форми» могла служити більше року, як взагалі вона могла пройти через щільний кордон медперевірок? Хай навіть цьому вктивному сприяла рідна мма, котра, до речі, працює у військоматі і дуже хотіла, щоб негарні балачки відносно її сина припинилися.

Прізвисько головного героя розповіді змінено. Все інше — достовірні факти, які відбувалися зовсім недавно і продовжують відбуватися з нашим персонажем сьогодні.

ВІД ТЮРМИ та від суми ніхто не застрахований. Від будбату — тим більше. Це переконливо свідчить і статистика. Нїде правди діти: сюди, як правило, більше 50 відсотків потрапляє тих, хто ще у шкільні роки мав не один привід у міліцію, а відтак і постійну прописку у дитячій кімнаті міліції, хто потім пройшов через спецшколу, спецпрофтехучилище або навіть і через колонію. Публіка, зрозуміло, яка збирається. Тому перший або черговий неволі активно сприяє атмосфера. Самі новобранці кажуть: «Якщо не в дисбат (дисциплінарний батальйон), то в «зону» неодмінно попаду». І потрапляють...

Олександр Іванчук мав характеристики посередні. Ледве закінчив восьмилітку. Вчителі постійно возилися з ним і бідкались: «Скоріше б перестав нас мучити!». Поведінку Сашко мав зрівногловни, а в розумовому відношенні явно відставав від своїх ровесників. Ніхто не підозрював чи не намагався зашодрити, що на все те були об'єктивні причини. А списували загалом на характер. «розбійницьку» натуру. І класний керівник раділа, коли Іванчуком займалась міліція. Було за що: то черговий хуліганський вчинок, то крадіжка у дрібних розмірах, то звичайнісінька спекуляція. Отаким наш герой потрапив на призовний пункт Жмеринського райміськвійськомату.

Отаким його готували для служби в нашій доблесній і славі війська. Готували, звисна річ, для будбату.

— Це цілком закономірно, — пояснював мені потім при розмові капітан Сергій Кислов, — що такі, як Олександр Іванчук, потрапляють у будівельні батальйони. Відправляли його з надією, що юнак переросте, перевиховається в армійській атмосфері і повернеться в цивільне життя цілком нормальним громадянином.

Думку свого колеги з Жмеринки доповнив подібними висловлюваннями капітан обласького командування Василь Трохимчук, котрий займає тут посаду помічника начальника другого відділу і відповідає саме за призов. Розговорилися потім з Василем Степановичем, і я розповів йому, що, як не парадоксально, але Олександр Іванчук пішов на службу з діагнозом — «шизофренія параноїдної форми». Допитувансь: як це могло трапитися, адже перед призовом існує і медкомісія, і з чотирнадцяти, здається, років на допризовника вже заводять спеціальну картку у військоматах, перевіряють час від часу здоров'я підлітків? А тут і перевіряти особливо не потрібно: уже з восьми років наш герой постійно на стаціонарному лікуванні: то в обласній психіатричній лікарні імені академіка Ющенка, то просто під наглядом місцевого психіатра. Спершу Трохимчук і Кислов пробували сказане активно заперечити. Мовляв, цього бути не може: у нас — найкраща медицина, у нас «най».

«най...». Тоді ж, на своє здивування довідався, що Іванчук, проходячи дійсну військову службу, в одній із військових частин під Ленінградом, потрапив до школи сержантів. А через рік — «зіврався». Та й на цей випадок воїна з боку офіцерів знайшлося «аргументоване» пояснення: з ким, мовляв, не буває, тим більше — у будбаті. Я знав, що у будбаті (а тепер уже не тільки!) масові втечі з військових частин — закономірність. Причому іноді вони носять бездумний характер: хлопці, бувало, побігають — тиждень-другий, відчують смак волі сповна, а потім повергаються у частину. Дехто, правда, тікає від дідівщини, грізного командування — то вже речі складніші. І про повернення назад у такому випадку мови не може бути. Бігають, поки не впливають. А далі чи то «зона», чи то дисбат.

Закінчувалось літо, коли Олександр Іванчук надумав тікати. Не сам, звичайно, а з хлопцями-однодумцями. Які причини спонукали на цей вчинок? Рік служби був позаду, отже дідівщина відпадає. Виявляється, все частіше стави просочувтисся до них розмови про те, що наступне покоління призовників слухатиме на рідній землі. Хтось навіть сказав, що в принципі це питання Верховна Рада вирішила. Твким чином, українці поверталися на Україну. Вже в Ленінграді вони розбіглися по своїх місцях, по своїх ділах. Із Прибігів в обідранні, слова були: Очі, немов гали. Нагопотім кажемо, оклига не перечив погодився. Олександр Стеженні обласної імені. Діагноз від шизофренії Сашко постиди з кричував навіть. Але вона і колін почин армію, різвання з боуба, там ч. Нашкодити встиг. А оти, як збиги як уночі змнти, карт «дембелям» прокукурі гукувати пгенік! Вайшлось водилось і годін. Відтак доволиво, коли ловні боли, сїя. Якось частини за лодейкий глянцувні, буркнлїть?.. Оціпий!.. ІЩ Відтак від кою. Хотіли руки накла цього. А с. Перед в Олександр навіть, коли агноз відіго захворі назад етапну. А там кає: чи то нїя медикн слїдство, якось розігтривалу просто бузтось. Ось втік і з л дався до вузався кі йомої жінки того цього мали прац ходився спецприйоачі до з'ї 22 лютого чука чекавання йослїдчий ініці. Авторо довелось а Там було нїх злоч процїтала валась оф валоса, бу жнївїстїя», поста нвечері і чиналось хвіст почн рашї зек буяніли, то, наміти ву, волїлі. Вдень вон сипалсь, лаг робив Найважче зовникам лярим бу «За себе ким чино: лось тягн себе, за воїна. Тре чу снлу, вїтримати як прави ботах — хто не вн кінчав жи

ЕКОЛОГИ В ПОГОНАХ

У Ялті діє екологічна міліція

Новозаведення змуснене і назрівало давно. Звичайно, не тільки в цьому місті. А тим більше у місті-курорті, що зазнає енологічного лиха.

Міліції, як відомо, повинна захищати, і нарати. Це став особливо очевидним, враховуючи, що створена вона з ініціативи міської самодіяльності, а природоохоронні організації, які також повинні в тій мірі захищати навколишнє середовище від згубних дій підприємств і окремих осіб, а не нарати за це. Але, очевидно, повноважень і авторитету в цих організаціях було недостатньо, якщо переносили міську Раду в необхідності створення

А роботи в екології у погонах вивалилось предостатньо. Воин тут же вступили в боротьбу із самовільними забудовниками гаражів. Почали розслідування справ про вирубання гай у Масандрі. Зацікавилися, чому автопарки міста не перевоз-

дяться на газове паливо. «Загальмували» відкриття нового будинку відпочинку, який його господарі намагалися ввести в експлуатацію без очинних споруд. «Господарі», до речі, вивчили із Академії наук УРСР. Хто б міг подумати погано про вчених, які завжди антагуїли в авангарді природоохоронного руху, поїли не було зачеплено їх власних інтересів?

Найближчим часом безробіт-
тя епідеміологічній міліції явно не
загрожує. А робота її обіцяє
бути ефективною. До такого
висновку приходили тому, що
нова служба має сильну під-
тримку депутатського корпусу
і насамперед голови Ялтинської
міськради В. Усанова.

ВІКТОР ДЕМЕНЕВ.

ПРО ТРУБИ, З ЯКИХ ВИТІКАЄ

У Віри Іванівни Маслової є хороша мрія: порад їй своїм поміщикам, неподаді від житлового масиву, який не випадає, обзавестися Сосячником, знадобиться п'ятак. Мамси, дійсно, світлий та приємний, і якщо кільком телятам гордіють у чомусь не постопаді, так це в тому, що купувати їм у Дніпрі — зась. Хіба не повинна реагувати на це В. Маслова, котра очікує тут територіальну раду громадського самоврядування?

Що ж, питається в задачі, заважає?

Заводів труби, з яких
витікає. Передусім труба,
якою вносяться у Дніпро
стоки трубопрокатного за-
воду імені К. Лібкнехта, за-
водів прокатних валків, це-

— Якби то була одна труба, — зітхає голова міського комітету з охорони природи О. Коценко. — Вище від Сонячного, на правому

березі, скидає відходи металургійний завод імені Петровського. Трубопрокатний імені Леніна теж має власний «струмок»...

Мошу розповісти також про колектор, який уже трохи нічирє від Сонячного — там, де в Славутці впадає Кам'янка. Пить він водичку № 17. Коли його, але забруднені відходи м'ясокомбінату і телевізійного заводу «Весна» спрямувати на місць очисних споруд. Але після пуску з'ясувалося: збудував за принципом «так як у мене», а не за проектом. Колектор постійно іржає та ладує. І тому, — не переобтяжуючи своє сумління гризотами совієт, стокам не заважають слиняти з водостоків від-ділів, — жмуть в Дніпро.

Усунути недобробини, брак спочатку гараїтували у третьому кварталі 1986 року, потім у травні 1988-го, згодом у січні 1989-го, на решті — у першому кварта-

Та бруд як тік, так і тече
«через край». І саянепідем-

служба Самарського району, як повідомив щойно її керівник І. Яровий, «вичерпала усі можливості впливу, передбачені положенням про держнагляд».

Пам'ятайте задачі з шкільної арифметики про труби, з яких витікає? Найдовнішнє за допомогою математичних способів, якого витікає. В межах Дніпропетровська у головний річків України концентрація фенолів, отрут, нафтопродуктів, іншого «добра» перевищує гранично допустимі норми в 10—25 разів. Як інакше «дистантувати» зумовлені цими «Солоні» В. Маслової, розв'язувати ці задачі про київців, що збирається. Відрізанні не заперечені. Щоб відкавати нові пляжі — про це на високоні «міському рівні» і мови, схоже, не буде йти. Інакше треба закрити джерела.

Микола
НЕЧНПОРЕНКО,
й кореспондент
«су України».
опетровськ,

ЗАБУТА РІКА

Південний Буг — третя за величиною ріка України. Але складається з враження, що про неї всі забули, окрім хіба що ентузіастів природоохоронної справи, можливості яких набого обмежені. А де ж республіканські організації, які свого часу поділилися над здоров'я і ріки?

Південний Буг — третя за величиною ріка на Україні. Але про неї чомусь забули. Вважають таке, що ця ріка віддана жителям (точніше — ентузіастам природоохоронної справи, можливості яких надто малі) п'яти областей, у межах яких вона тече. А де ж республіканські організації, які свого часу поглянулися над здоров'ям ріки? Неймовірно, але жодне водосховище на Південному Бугу не має господаря. Греблі, електростанції та різні гатки — мають, а водосховища — ні!

Сьогодні потрібно ретельно знайти природу всього Лобужка, особливо ландшафти, та скласти детальні компоненти її ландшафтистичні. Це дослідження важливіше, ніж ландшафтні регіони Вінницького лісового господарства. Не менш важливо дослідити історію господарського освоєння природних ресурсів басейну Південного Бугу. Адже з часом змінюються умови, багато сучасних процесів, у тому числі й рекалізації. Серйозно дослідження екологічного стану Південного Бугу та його басейну під силу лише великому колективу фахівців, який знайде ситуації у тих областях, що дежать у басейні річки.

Усе це дасть змогу розробити найбільш чітко необхідні пропозиції щодо раціонального використання та охорони природи басейну Південного Бугу. Але вже сьогодні невідкладними завданням є вивчення русла річки. Її заплава та прилеглі безпосередньо до неї схили. Сучасний стан русла та заплави кастільки далекі від природного, що про їх повне відновлення не може бути й мови.

[illegible]

Деградація заплава довершила меліорация, яка з особливим силою розгортається в 60—70 років. Перший приклад закладів системи осушення не працює. Заповнені водою канали доступово заростают болотною рослинністю. А широко, колись родючі заплава, які кий нахажувало до 60 внів трав, перетворились в непродуктивні сінокоси. Де переважають 1-2, в кращому разі 3-4 види кормових трав. Заплава більше не служить природним фільтром для Південного Бугу. Зовсім довгий доперіє ріку від забруднення мінеральними добривами та отрутохімікатами.

Безсумнісно, відновлення Південного Бугу та його приток необхідно починати, насамперед, з відновлення заплавл. Це робити нелегко. Попробіть не тільки значні матеріальні витрати, але й відхід від звичних схем розводів, розорювання ґрунтування. Точніше, слід повернутися до традиційних у минулому форм господарювання: створення заплавних лук, сінокосів, пасовищ. Щоб вони були продуктивними, потрібно не тільки відновити окремі болота, заболочені або перевелювані на м'які ґрунти, але й наповнити, ліси з чорної вільхи, різних видів верб. Розорювання заплавл можна допускати тільки в окремих випадках — за рекомендацією вчених.

Потрібні переведення і господарств, а окремих випадках і цілих районів, які безпосередньо прилягають до Південного Бугу та його приток, на вирощування сільськогосподарських культур без використання мінеральних добрив, отрутохімікатів, а також поступове переорієнтація з долини річки відстійників цукрових заводів та тваринницьких комплексів, склади отрутохімікатів і номунальних відходів.

Неообхідна координація усього ухил області, що лежить у басейні річки, а також допомога республіканським організаціям. При цьому слід пам'ятати, що в басейні річки не тільки наявні, а й поглиблюються проблеми Південного Бугу, якщо не приведемо до відповідності природу до господарством у всьому його басейні. Ось лише один факт. Сьогодні лісистість басейну Південного Бугу складає 44,4 проценти, а в басейні Дніпра — 49,4 проценти. Для захисту напівострова позначується, що в басейні Південного Бугу — 20—22 відсотки (у верхів'ях) — 30—35%, у нижній частині — 10—12 відсотків. Можливості є, та немає бажання засадити лісами майже повністю занедбані альпійсько-гірські землі. А це означає, що в басейні Бугу неможливо теж повернути лісям річку.

Григорій ДЕННСНК,
кандидат географічних
наук, доцент, завідувач
кафедрою географії Він-
ницького педінституту
імені М. Островського,
Вінниця.

Потім вода у пісовни
наполював починав погір-
шатися, до них поверта-
вся назад. Вони вийшли
зентрі і апарати мислили.
Від них утінти мазки-
чаєно жана. Мжава, по-
луна, мазки, мазки, ма-
стис, понзуючий, ліва во-
на апліна. Товста та
отримувати, а отримати
отрута не здаєш шкод
жукми. Він заходить зза-
у і мисли мабу, поєсти-
ти, стиснути, а потім
з наї. У аутіс, які у єси-
раді, думи елістико
загрозити, тому
жони можуть флорозити
важину жодни. Оприм
раціоні, а раціоні
дзіді мши, пташмачи,
міррин, рибі товст. Після
жодни, а жодни
моне буті бє їні ніль-
на діні і тому відвину-
стисну у теплову сірову
місілі.

Вузькі—дешеві тваринки. На похвильну трапизу, моляди підсоники з'являються, вони мають грати самітні «сипілки». Один-два самці з десятиком самців з'являються у клубоні і спарюються. Через деякий час самці відлітають: 10—15 навіснички шірінстиниць. Моляди вузькі покинуть гніздо сподіватися до їм раціональну відомість угуловки, водні комани, черв'ячки.

Хоч вуй і справні мисляв, але ворогів у них дуже багато: півня, янчиків, голубів, совинок, мушкетів і навіть їжаків. У безвідомішому стаціонарі вуй вілчачувано оборонявся, шипів і кричав, і сидів на вороже, власне його гострий заглянок свистів з колонок. Але такий же прибуток йому на милнати хібе що поодну та їжаків. А вони зовсім не хотіли їсти, зробили, він вдається до мітростів страуса — і виліз на мітрост, а голову носив у середню, потім, раптово розгніваючись, тиснув, при мисленні на мітрост, і виліз з нього з калопи. Там, прироче безжальна, але на одного мисляки звинувачували, і виліз з нього, Названнннн на це, вуй істоту тримати, і виліз з нього і виліз не падає.

Андрій
КОТЛЯРЧУК.
Київ,
Фото автора.

A black and white photograph of a dog, possibly a German Shepherd, sitting on grass. The dog is looking down at a small, dark, curled object on the ground, which appears to be a dead rodent. The dog's head is tilted down, and its front paws are near the object. The background is a grassy field.

Тк скажи мені, длюстер...

Фото ТАРС.

Фонд Асоціації КОДАС
Виробничо-консультативне об'єднання «Мока»
Інженерно-промислове підприємство «Парус» м. Львів

ВІДБУДУТЬСЯ ТЕОРЕТИЧНІ СЕМІНАРИ

з проблем ринкової економіки

КУЛЬТУРНА ПРОГРАМА: екскурсії, вистава в одному з кращих театрів Європи — Львівському театрі опери та балету, фінальна частина конкурсу «Міс Галичина-91».

ПОДАВАННЯ ЗАЯВОК — ДО 27 ЛИПНЯ 1991 РОКУ.

ПОПЕРЕДНІ ЗАМОВЛЕННЯ реклами, художнього оформлення, програмних пакетів власних розробок — до 22 серпня ч. р.

УВАГА!

Ці та інші торгові операції, на місці кредитуються на пільгових умовах Львівським управлінням державно-комерційного банку промисловості та будівництва.

ДАНІ ДЛЯ БІРЖОВИХ БЮЛЕТЕНІВ про ваші потреби та наявність товару слід подавати до 1 вересня ч. р.

УНІКАЛЬНА МОЖЛИВІСТЬ: РЕКЛАМА ВАШОЇ ФІРМИ НА АЕРОСТАТІ ЗА ПОПЕРЕДНІМ ЗАМОВЛЕННЯМ!

НАШІ РЕКВІЗИТИ:

Львівський міжгалузевий територіальний центр науково-технічної інформації і пропаганди (ІНФІНЦІНТІ)

Адреса: 290601, Львів-ГСП, вул. 700-річчя Львова, 57, р/р 60907 в Червоноармійському відділенні Житлоосzczędки БСРР у Львові, МФО 325097.

КОНТАКТИ ТЕЛЕФОНІ: 52-33-83, 52-18-81.

ФАКС — 032/52-26-82, ТЕЛЕКС — 234149 SU

ВІГРАШ У БІЗНЕСІ ВАМ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІНФОРМАЦІЮ. ОСЬ ЧОМУ УЧАСТЬ У ВИСТАВЦІ-ЯРМАРКУ «ГАЛИЦЬКІ КОНТРАКТИ» — ЦЕ ВАШ БЕЗПРОГРАШНИЙ ХІД!

ЕЛЕКТРОМЕТАЛУРГІЙНИЙ ЗАВОД

Уперше в галузі
тільки на заводі!

«ДНІПРОСТЕАЛЬ»

запрошує на роботу

ЗА ФАХОМ:

підручний сталевара, розливальник, підготовник сумішей, шихтівник, різальник гарячого металу, вальцювальник, оператор, кранові машиністи, садильник металу, машиніст тепловоза та його помічник, складальник і помічник складальника позаві, коваль, слюсар-ремонтник, електрик, зварювальник та інші.

ЗА ФАХОМ:

кранові машиністи, полірувальники, наждачники, обдиральники, формисти, обробники поверхневих ушкоджень металу, монтери колій та інші.

ПІЛЬГИ ДЛЯ МЕТАЛУРГІВ

- Школярська компенсація в розмірі 115 крб.
- Безплатне харчування.
- Компенсація 50 висоток на місяць за проживання в приватній квартирі.

- Доплата крановим машиністам за професійну майстерність.
- Реалізація м'ясо-молочних продуктів пального господарства за пільговими цінами.
- Виділення ділянок під городи.
- Доставка на роботу і дозому службовим автомобілем і на заміселення.
- Надання місць у дитячих садках.
- Надання куточка з чайником чи лопкою позаштатним працівникам.

ДОДАТКОВІ ПІЛЬГИ ДЛЯ РОБІТНИКІВ ЦЬО УКАЛІДІ ТЕРМІНОВИЙ ТРУД ДОГОВІР

- виплата робітникам провідних професій після закінчення договору, кимнагороді від 8 до 15 тис. крб.;
- надання місця в гуртожитку;
- надання кошика з чайником чи лопкою позаштатним працівникам;
- виплата молодим робітникам, які були криміну на підприємстві після служби в Збройних Силах СРСР, одиорядної допомоги в розмірі 500 карбованців;
- забезпечення квартирою в будинках для молодосімейних паротом 2 - 3 роки, залежно від професії;

- виділення ділянок для індивідуального будівництва житлового будинку і надання позачас на його будівництво; надання допомоги збудовишників у придбанні будматеріалів, транспортних та інших послуг.

ЗАРОБІТНА ПЛАТА: робітникам основних професій, високої кваліфікації - 700 - 1300 карбованців, робітникам основних професій низької кваліфікації і допоміжних професій - 400 - 700 карбованців.

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Надання самотнім жителям в упорядкованих гуртожитках, сімейним - квартири у будинках для молодосімейних або державного житла за чергою.
- Утримування дітей у дошкільних закладах та їх оздоровлення у санаторіо-профілакторії та пионерських таборках.

- Медичне обслуговування в медсанчастині заводу, оснащеної сучасним обладнанням для діагностики та лікування.

- Відпочинок і оздоровлення у санаторіо-профілакторії, на курортах і базах відпочинку, розташованих на берегах Дніпра, Азовського та Чорного моря.

- Заняття фізкультурно та спортом у спортивному клубі «Дніпросталь», на волео-спортивній базі й стадіоні «Олімпієць».

- Проведення культурного відпочинку в одному з найкращих в області Палаці культури «Життєвий».

НАША АДРЕСА: 33000 м. Закарпатське, Південне шосе. ПРОІЗД. трамваєм №№ 2, 3, 12, троллейбусом №№ 4, 9а, 9б; автобусом №№ 17, 26 до зупинки «Завод «Дніпросталь»», електровозом до зупинки «ПЗ» 23 км.
ТЕЛЕФОНІ: 33-05-15, 39-61-62, 39-71-68.

